

УДК 378:[373.2+159.9]

Л. В. Козак

КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті висвітлено критерії та показники готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності; розкрито рівні прояву показників: репродуктивний, конструктивний, інноваційний. Визначені автором критерії і показники можуть використовуватися як регулятивна норма практики підготовки майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності.

Ключові слова: критерій, показник, рівень готовності до інноваційної професійної діяльності.

Готовність до інноваційної професійної діяльності є важливою професійною якістю майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології, підґрунтям його саморозвитку, рушійною силою формування активної суспільної позиції.

Обґрунтування критеріїв готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності є одним із важливих завдань дослідження. Слід підкреслити, що процедура визначення критеріїв і відповідних показників є одним з елементів експериментальної роботи.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності, а також її критерії та показники розглядалися в працях І. В. Гавриш, І. М. Дичківської, О. Г. Козлової, В. О. Сластьоніна, Л. О. Петриченко, Л. С. Подимової, О. І. Шапран та інших.

Зазначимо, що питання про критерії, які використовуються у педагогічному експерименті, у науковій літературі залишається до кінця невирішеним і дискусійним. Неоднозначними є й підходи до розуміння критеріїв. Зокрема, О. В. Барабанщиков і Н. І. Дерюгін дають щонайменше чотири визначення: а) критерій – це показник, об'єктивний вияв чого-небудь; б) критерій – це психологічна установка діагноста; в) критерій – це мірило, тобто правило, яким

треба користуватись при діагностуванні; г) критерій – це питання опитувальника, анкети, тесту тощо (Барабанщиков А. В., 1995, с. 23).

У педагогічній теорії та практиці є декілька підходів щодо зв'язку понять «критерій» і «показник». У дослідженні вважаємо за доцільне дотримуватися наукової позиції вчених, які розглядають поняття «критерій» ширше за своїм змістом, ніж поняття «показник», і що показник є складовою критерію: ступінь вияву, якісна сформованість, визначеність критерію виражаються конкретними показниками (Батаршев А. В., 2007).

Критерії і показники якості навчальної діяльності – сукупність ознак, на основі яких здійснюється оцінювання умов, процесу і результату навчальної діяльності, що відповідають поставленим цілям (Енциклопедія освіти, 2008).

На основі попереднього аналізу та відповідно до мети нашого дослідження, під критеріями ефективності підготовки майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності ми розуміємо сукупність ознак, які характеризують конкретний аспект професійної підготовки. Відповідно показники вимірювання ефективності підготовки майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності – «це кількісні та якісні характеристики сформованості ознак, які вивчаються та вимірюються» (Коваль Т. І., 2007, с. 122).

Метою статті є висвітлення критеріїв та показників готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності, виокремлення і розкриття рівнів прояву визначених нами показників.

Визначаючи систему критеріїв і показників для оцінки готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності, ми використали такі методи як: аналіз нормативних документів (Закон «Про вищу освіту», Державний стандарт вищої освіти (ОКХ)), психолого-педагогічної літератури (Дичківська І. М., 2004; Плахотнюк В. О., 2010; Сластьонін В. О., 1997; Уруський В. І., 2005), дисертаційних досліджень (І. В. Гавриш, О. Г. Козлової, Л. О. Петриченко, О. І. Шапран та ін.), спостереження за майбутніми викладачами у навчально-виховному процесі, бесіди, анкетування, тестування, аналіз навчальної документації, експертна оцінка відповідно до розроблених нами критеріїв і показників, а також діагностичні методики, а саме: мотивації до успіху; ціннісних орієнтацій особистості; рівня саморозвитку в професійно-педагогічній діяльності; самооцінки

творчого потенціалу особистості; комунікативних і організаторських здібностей; інноваційних характеристик майбутнього викладача, самооцінки здібностей до інноваційної професійної діяльності.

У процесі дослідження нами визначено критерії оцінювання готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності, а саме:

1. Критерій ціннісно-мотиваційної готовності.
2. Критерій когнітивно-інформаційної готовності.
3. Критерій операційно-діяльнісної готовності.
4. Критерій сформованості творчих якостей особистості (креативності).
5. Критерій сформованості науково-дослідницької готовності.
6. Критерій сформованості готовності до професійної рефлексії.

Ми будемо вважати, що ефективність підготовки майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності характеризується відповідним рівнем сформованості названих критеріїв.

Розглянемо окремо структуру кожного критерію, використовуючи з метою оцінювання прояву показників три рівні: *репродуктивний (низький)*, *конструктивний (середній)*, *власне-інноваційний (високий)*.

Критерій ціннісно-мотиваційної готовності вказує на рівень сформованості мотивації до інноваційної професійної діяльності, рівень сприйнятливості до нововведень, потребу у створенні педагогічних новацій як нового способу вирішення педагогічних проблем, прагнення до самовдосконалення, саморозвитку та самореалізації через інноваційну професійну діяльність.

Показниками ціннісно-мотиваційної готовності є:

- ціннісне ставлення до інноваційної професійної діяльності викладача вищої школи; усвідомлення її важливості та соціальної значущості;
- пізнавальний інтерес до педагогічних інновацій як результату усвідомленого вибору майбутньої професійної діяльності, бажання ними оволодівати;
- сформована потреба у створенні і втіленні педагогічних новацій у власну професійну діяльність;
- потреба у постійному саморозвитку та самовдосконаленні через інноваційну діяльність; прагнення до успіху у професійній діяльності.

Мотиви здійснення інноваційної професійної діяльності ми визначаємо за розробленою нами анкетною «Вивчення мотиваційної

спрямованості майбутнього викладача до інноваційної професійної діяльності»; за методикою А. Реана «Мотивація до успіху»; шляхом самооцінки задоволеності майбутніх викладачів власними розробками інноваційних проектів та втіленням їх у педагогічну практику.

Інноваційний рівень ціннісно-мотиваційної готовності характеризується: усвідомленням інноваційної професійної діяльності викладача як соціальної та особистісної цінності; усвідомленням цілей інноваційної професійної діяльності як особистісно-значущих; стійким пізнавальним інтересом до педагогічних інновацій як результату усвідомленого вибору майбутньої професійної діяльності; сформованою потребою у створенні і реалізації педагогічних інновацій на основі інноваційного проектування педагогічної діяльності; усвідомленням необхідності формування педагога інноваційного типу для системи дошкільної освіти; прагненням до розвитку та професійного самовдосконалення через інноваційну діяльність; прагненням до успіху.

Конструктивний рівень ціннісно-мотиваційної готовності характеризується: усвідомленням важливості, соціальної значущості інноваційної професійної діяльності викладача дошкільної педагогіки і психології, цілей інноваційної професійної діяльності викладача, але неготовністю взяти на себе функцію лідера в процесі її здійснення; виявом ситуативного інтересу до вивчення педагогічних інновацій; нестійкою потребою в оволодінні ними; стійким бажанням створювати педагогічні новації, однак неготовністю до самостійного прийняття рішень в процесі їх реалізації; недостатнім усвідомленням необхідності формування педагога інноваційного типу для системи дошкільної освіти; підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти як інноваційної особистості; ситуативне бажання самовдосконалюватися через інноваційну діяльність; мотивація до успіху в навчально-пізнавальній діяльності невисока.

Репродуктивно рівень ціннісно-мотиваційної готовності характеризується: не усвідомленням цілей та соціальної значущості інноваційної професійної діяльності викладача дошкільної педагогіки і психології; вибіркоким інтересом до педагогічних інновацій та не стійкою потребою в оволодінні ними для здійснення професійної діяльності; відсутністю потреби у створенні педагогічних новацій; нечітким усвідомленням необхідності формування педагога інноваційного типу для системи дошкільної освіти; невизначеністю мотивів професійного саморозвитку; слабо виражене прагнення до успіху в навчально-пізнавальній діяльності.

Критерій інформаційно-когнітивної готовності характеризує ступінь оволодіння майбутніми викладачами дошкільної педагогіки і психології знаннями основних понять і сфери дослідження педагогічної інноватики; специфіки та напрямів інноваційної професійної діяльності викладача дошкільної педагогіки і психології; етапів створення педагогічної новації; особливостей проектування інноваційного навчально-виховного середовища; педагогічних та фахових інновацій; технології формування інноваційної особистості майбутнього фахівця дошкільної освіти.

Показниками інформаційно-когнітивної готовності є знання:

- основних понять і сфери дослідження педагогічної інноватики;
- цілей, цінностей та пріоритетів розвитку сучасної вищої та дошкільної освіти;
- суттєвих ознак освітніх інновацій, їх видів та механізмів інноваційного розвитку освіти в структурі повного життєвого циклу інновацій;
- специфіки та напрямів інноваційної професійної діяльності викладача в системі інноваційного розвитку вищого навчального закладу;
- технології інноваційного проектування педагогічної діяльності; етапів створення нового освітнього продукту;
- інноваційних технологій навчання і виховання у вищому навчальному закладі та дошкільній освіті;
- особливостей творчої організації навчально-виховного процесу, спрямованого на розвиток інноваційної особистості майбутнього фахівця;
- нормативних документів, що регулюють інноваційну діяльність в освіті; особливостей інформаційного забезпечення у сфері інноваційної професійної діяльності; вмінь роботи з інформацією (бібліографічний пошук, відбір і фіксація, аналітико-синтетична переробка інформації).

Сформованість інформаційно-когнітивної готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності визначаємо за розробленою нами анкетною «Виявлення знань у галузі педагогічної інноватики та інноваційної педагогічної діяльності»; за допомогою розроблених питань та тестових завдань із дисциплін психолого-педагогічного циклу, зміст яких охоплює матеріал лекційних, семінарських занять і самостійної роботи, які містять інноваційну складову; за самодіагностикою рівня готовності до інноваційної професійної

діяльності у процесі їх навчання в магістратурі вищого навчального закладу; за методом експертного оцінювання: експертами за обґрунтованими нами критеріями оцінюються письмові відповіді респондентів на запитання, що стосуються сутності та специфіки інноваційної професійної діяльності викладача дошкільної педагогіки і психології.

Інноваційний рівень інформаційно-когнітивної готовності характеризується ґрунтовними, систематизованими вище вказаними знаннями; вільним використанням наукової термінології; творчим відтворенням теоретичних положень та понять педагогічної інноватики, при системному баченні особливостей інноваційного педагогічного процесу у вищому та дошкільному навчальному закладі та перспектив його розвитку.

Конструктивний рівень інформаційно-когнітивної готовності характеризується частковою сформованістю вище зазначених знань, що систематизовані, але не відзначаються глибиною; вибіркоvim використанням наукової термінології; конструктивним відтворенням теоретичних положень та понять педагогічної інноватики при неповному системному баченні інноваційних стратегій розвитку сучасної системи вищої та дошкільної освіти.

Репродуктивний рівень когнітивно-інформаційної готовності характеризується розрізненістю, суперечливістю і не систематизованістю вище зазначених знань; репродуктивним рівнем відтворення теоретичних положень та понять педагогічної інноватики; відсутністю систематизованого бачення навчально-виховного процесу із застосуванням педагогічних інновацій.

Критерій операційно-діяльній готовності характеризує рівень вмінь майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології використовувати способи вирішення діагностичних, пошуково-інформаційних, прогностичних, проєктивних, конструктивних, організаційно-комунікативних, аналітико-рефлексивних педагогічних завдань.

Показниками операційно-діяльній готовності є вміння:

- *діагностичні:* визначати інноваційні проблеми у навчально-виховному процесі та виявляти чинники, що спричинили їх виникнення; діагностувати рівень розвитку особистості, її навчально-пізнавальних потреб; рівень саморозвитку;
- *пошуково-інформаційні:* здійснювати пошук «інноваційної» інформації, фіксувати та обробляти її, формулювати і описувати інноваційну проблему;

– *прогностичні*: формулювати цілі і завдання щодо застосування нововведення, розвитку інноваційної особистості фахівця; прогнозувати зміни, труднощі, засоби досягнення цілей, позитивні і можливі негативні сторони реалізації нововведення;

– *проектувальні*: генерувати та відбирати нові ідеї для досягнення актуальних цілей та вирішення педагогічних завдань; здійснювати теоретично обґрунтоване оцінювання педагогічних інновацій; моделювати інноваційний продукт, спрямований на розвиток інноваційних якостей фахівця дошкільної освіти;

– *конструктивні*: розробляти навчально-методичні комплекси із фахових дисциплін (авторську навчальну програму, проекти навчально-виховних заходів; навчально-методичні посібники; дидактичні тести, інтелектуально-творчі вправи, педагогічні задачі, ділові ігри тощо) з метою розвитку креативних здібностей студента та інших, пов'язаних з ними, якостей особистості;

– *організаційні*: продуктивно застосовувати педагогічні нововведення; творчо і оптимально використовувати зміст, технології, методи, прийоми, засоби у практиці викладання фахових дисциплін у вищому навчальному закладі;

– *комунікативні*: будувати конструктивну взаємодію в діяльності «викладач-студент» відповідно до цілей навчання і виховання;

– *аналітико-рефлексивні*: аналізувати і узагальнювати одержані результати застосування педагогічних інновацій, порівнювати їх з попередніми; визначати рівень своєї готовності до інноваційної педагогічної діяльності та шляхи його підвищення.

Сформованість операційно-діяльничого компоненту готовності визначаємо: за розробленою нами анкетною «Виявлення вмінь і навичок інноваційної діяльності»; за методом експертного оцінювання та самооцінки вмінь на основі аналізу освітніх продуктів творчої, дослідницько-інноваційної діяльності майбутніх викладачів та їх упровадження в педагогічну практику; за діагностичними методиками виявлення рівня самооцінки особистості; комунікативних і організаторських здібностей; за картою педагогічної самооцінки готовності до інноваційної професійної діяльності.

Інноваційний рівень операційно-діяльничого готовності характеризується стійкими високорозвинутими вміннями діагностувати, здійснювати пошук нової інформації, прогнозувати, проектувати, конструювати та запроваджувати у навчально-виховний процес педагогічні нововведення, що базуються на продуктивно-творчому

використанні знань, а педагогічні нововведення відзначаються оригінальністю та новизною.

Конструктивний рівень операційно-діяльничого готовності характеризується достатньо розвинутими вміннями діагностувати, здійснювати пошук нової інформації, прогнозувати, проектувати, конструювати та запроваджувати у навчально-виховний процес педагогічні нововведення, що базуються на конструктивному використанні знань, але педагогічні нововведення є недостатньо оригінальними та мають умовну новизну.

Репродуктивний рівень операційно-діяльничого готовності характеризується частковими або не сформованими вміннями діагностувати, здійснювати пошук нової інформації, прогнозувати, проектувати, конструювати та запроваджувати у навчально-виховний процес педагогічні нововведення, що базуються на репродуктивному відтворенні знань, при цьому спроби створення педагогічних нововведень не відзначаються оригінальністю та новизною.

При визначенні показників та рівнів креативного критерію ми спиралися на дослідження С. О. Сисоєвої (Сисоєва С. О., с.103-105; 142-153).

Враховуючи, що доміантними якостями особистості, які формують її здатність до інноваційної діяльності, є творчі якості особистості, дослідження творчих якостей майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології здійснюється через вивчення їх підсистем: підсистеми спрямованості на творчу діяльність; підсистема творчих умінь; підсистеми індивідуальних особливостей психічних процесів (особливості мислення); підсистеми характерологічних особливостей особистості за методикою структурно-компонентного метода С. О. Сисоєвої.

Критерій особистісно-креативної готовності характеризує рівень розвитку творчих та інноваційно-особистісних якостей майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології, здатності до творчого розвитку і креативності іншого, тобто вихованця.

Показниками особистісно-креативної готовності є:

- уміння виділяти і формулювати нові проблеми в педагогічній діяльності;
- уміння генерувати оригінальні ідеї у вирішенні педагогічних проблем;
- володіння навичками критичного, творчого мислення (альтернативного, дивергентного, пошуково-перетворюючого);

- уміння використовувати методи і прийоми розвитку творчого мислення в педагогічній діяльності;
- уміння позитивно сприймати нововведення і зміни;
- розвиток інноваційних особистісних та професійно-значущих якостей.

Сформованість особистісно-креативного компонента готовності визначається також шляхом вивчення самооцінки магістранта за розробленою нами анкетною «Виявлення рівня розвитку творчих якостей майбутнього викладача»; опитування із застосуванням психодіагностичного інструментарію - методики «Самооцінка творчого потенціалу особистості»; спостереження за виконанням майбутніми викладачами творчих робіт, інтелектуально-творчих вправ, розв'язуванням проблемних ситуацій, педагогічних задач, участю у ділових іграх тощо.

Інноваційний рівень особистісно-креативної готовності характеризується:

Творчими вміннями майбутнього викладача, що виявляються у здатності до виділення нової проблеми в педагогічній діяльності; здатності генерувати оригінальні ідеї у вирішенні педагогічних проблем; гнучкості мислення у пошуках альтернативних підходів до інтегрування знань з психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик; вияві творчої уяви при створенні педагогічних інновацій; уміння використовувати методи і прийоми розвитку творчого мислення в педагогічній діяльності; уміння позитивно сприймати нововведення і зміни.

Творчим мисленням майбутнього викладача, що виявляється в альтернативності мислення (нетрадиційному використанні традиційних підходів при вирішенні творчих навчальних завдань); дивергентності мислення (швидкості, гнучкості, оригінальності вирішення навчальних проблем); пошуково-перетворюючому стилі мислення (пошукова активність, схильність до експерименту); критичності мислення (перевірка запланованих рішень задач з метою визначення сфери їх можливого застосування; співвіднесення своєї практичної діяльності з ідеальними планами, нормами та здатності давати оцінку в певному контексті та ситуації).

Високим рівнем розвитку інноваційних особистісних та професійно-значущих якостей особистості, що виявляються у: ініціативності, завзятості; відповідальному ставленні до праці; високій працездатності у творчій діяльності, задоволенні від праці; рішучості, впевненості у собі, відсутності сумнівів в оцінці власних сил і

здібностей; цілеспрямованості, прагненні досягти поставленої мети; наполегливості, здатності не відступати перед труднощами при досягненні мети; вмінні довести почату справу до кінця; здатності до самоорганізації та самоуправління, гуманістичній спрямованості особистості, емоційній стійкості і врівноваженості.

Конструктивний рівень особистісно-креативної готовності характеризується середнім рівнем творчих умінь, творчого мислення особистості майбутнього викладача, середнім рівнем сформованості інноваційних особистісних та професійно-значущих якостей.

Репродуктивний рівень особистісно-креативної готовності характеризується: низьким рівнем розвитку творчих умінь особистості майбутнього викладача, низьким рівнем сформованості особистісних та професійно-значущих якостей майбутнього викладача.

Критерій науково-дослідницької готовності характеризує рівень розвитку дослідницьких здібностей та умінь майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології, здатності до знаходження нового засобами наукових досліджень.

Показниками дослідницької готовності є:

- володіння методологією планування і здійснення науково-дослідної роботи у галузі професійної діяльності;
- вміння розробляти науковий апарат дослідження;
- вміння застосовувати різні методи психолого-педагогічних досліджень;
- володіння інтелектуально-логічними здібностями, що виявляються у вмінні аналізувати, інтегрувати та синтезувати інформацію; обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне;
- вміння організувати і проводити педагогічний експеримент;
- уміння обробляти і оцінювати результати науково-дослідницької роботи;
- здатність до співпраці та взаємодопомоги у науково-творчій діяльності.

Сформованість дослідницької готовності визначаємо: шляхом самооцінки за розробленою нами анкетною «Виявлення рівня інноваційних дослідницьких здібностей майбутнього викладача»; тестування із застосуванням психодіагностичного інструментарію; за методом експертного оцінювання та самооцінки науково-дослідницьких умінь на основі аналізу дослідницько-інноваційної діяльності магістрантів: написання наукових статей, тез; виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань, науково-дослідних робіт, дослідницько-інноваційних проектів.

Інноваційний рівень науково-дослідницької готовності характеризується:

Сформованою здібністю до дослідницької діяльності, що виявляється у пошуковій активності, схильності до експерименту та дослідницьких вміннях: визначати мету, гіпотезу, завдання дослідження; використовувати наукові методи дослідницької діяльності під час пошуку фактів, нової інформації; аналізувати, інтегрувати та синтезувати інформацію; обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне, планувати та організовувати педагогічний експеримент; обробляти і оцінювати результати науково-дослідницької роботи; акумулювати та використовувати досвід творчої діяльності інших викладачів; здатності до співпраці та взаємодопомоги у науково-творчій діяльності.

Конструктивний рівень науково-дослідницької готовності характеризується середнім рівнем дослідницьких вмінь, інтересом до дослідницької діяльності, але вона здійснюється під керівництвом викладача.

Репродуктивний рівень науково-дослідницької готовності характеризується низьким рівнем прояву дослідницьких вмінь, відсутністю бажання досліджувати педагогічні проблеми на науковому рівні.

Критерій професійно-рефлексивної готовності відображає рівень розвитку рефлексивних здібностей майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології, що виявляються у здатності до самопізнання, самоаналізу; свідчить про міру розвитку уяви, що дає змогу «подивитися на себе збоку», «побачити ситуацію очима інших»; аналізу інноваційного процесу, його коректування, прогнозування розвитку, уміння передбачити можливі потреби і проблеми інноваційної діяльності. Це « усвідомлення майбутнім викладачем творчої спрямованості даного виду діяльності і мобілізації всіх ресурсів на досягнення поставлених цілей щодо освоєння інновацій.

Сформованість професійно-рефлексивного компоненту готовності визначаємо: шляхом рефлексивного тренінгу (вправ на самопізнання, самоставлення), самоаналізу, оцінювання і самооцінювання пізнавальної діяльності, спостереження.

Показниками професійно-рефлексивної готовності майбутніх викладачів є здатність до рефлексії здійснення інноваційної професійної діяльності.

Інноваційний рівень професійно-рефлексивної готовності характеризується:

Розвинутими рефлексивними здібностями, що виявляється у здатності до самопізнання, аналізу власної діяльності; аналізу та оцінки діяльності інших; здатності порівнювати результати власної діяльності з попередніми чи запланованими, виявляти недоліки; здатності адекватно оцінювати власну діяльність; здатності планувати подальші дії відповідно до одержаних результатів.

Конструктивний рівень професійно-рефлексивної готовності характеризується середнім рівнем розвитку педагогічної рефлексії майбутнього викладача.

Репродуктивний рівень професійно-рефлексивної готовності характеризується низьким рівнем розвитку педагогічної рефлексії майбутнього викладача.

Таким чином, готовність майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології оцінюється такими критеріями: ціннісно-мотиваційної готовності до інноваційної професійної діяльності; інформаційно-когнітивної готовності; операційно-діяльнісної готовності; сформованості особистісно-креативної та науково-дослідницької готовності; готовності до професійної рефлексії та рівнями готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: репродуктивним, конструктивним, інноваційним.

Вважаємо, що критерієм ефективності підготовки майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності є інноваційний (високий) рівень сформованості мотивації до успіху в інноваційній професійній діяльності, компетенцій щодо її здійснення, розвитку творчих якостей та інноваційних здібностей особистості майбутнього викладача.

Література

1. Барабанщиков А.В. Военно-педагогическая диагностика / А.В. Барабанщиков, Н.И. Дерюгин. – М. : ВУ, 1995. – 108 с.
2. Батаршев А.В. Диагностика профессионально важных качеств / А.В. Батаршев, И.Ю. Алексеева, Е.В. Майорова. – СПб. : Питер, 2007. – 192 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Коваль Т. І. Професійна підготовка з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів: Монографія. – К.: Ленвіт, 2007. – 264с. – С.122.
5. Плахотнюк Н. П. Критерії та показники рівня готовності майбутніх учителів до інноваційної діяльності / Н. П. Плахотнюк.

Збірник наукових праць Слов'янського державного педагогічного університету. Ч. II. (5)., 2010. – С. 181-191.

6. Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоева. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с. – С. 98-99.

7. Слостенин В. А. Педагогика. Инновационная деятельность / Слостенин В.А., Подымова Л.С. – М.: Магистр, 1997. – 223 с.

8. Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Л. В. Козак

КРИТЕРИИ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ И ПСИХОЛОГИИ К ИННОВАЦИОННОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье освещены критерии и показатели готовности будущих преподавателей дошкольной педагогики и психологии к инновационной профессиональной деятельности; раскрыты уровни проявления показателей: репродуктивный, конструктивный, инновационный. Определённые автором критерии и показатели могут использоваться как регулятивная норма практики подготовки будущих преподавателей к инновационной профессиональной деятельности.

Ключевые слова: критерий, показатель, уровень готовности к инновационной профессиональной деятельности.

L. V. Kozak

READINESS CRITERIA OF FUTURE TEACHERS PRESCHOOL PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY FOR INNOVATIVE PROFESSIONAL ACTIVITIES

This article presents the criteria and indicators of readiness of the future teachers of pre-school pedagogy and psychology to an innovative professional activity identified three levels of manifestation of indicators: reproductive, constructive and innovative. Identified the author of the criteria and indicators may be used as a regulatory standard practice of preparing future teachers for innovative career.

Keywords: test, record, level of readiness for innovative professional activities.

Рецензенти:

Побірченко Н. А. – д. психол. н., проф.,

Чобітько М. Г. – д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2013

УДК 37.013.2 (292.4)

Т. Є. Кристопчук

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА У ЦЕНТРАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ: РЕСПУБЛІКА СЛОВАЧЧИНА ТА РЕСПУБЛІКА СЛОВЕНІЯ

У статті розкрито структуру та зміст педагогічної освіти в Республіці Словаччина та у Республіці Словенія. Визначено компетенції, якими має володіти вчитель з точки зору навчально-виховного процесу, форми підготовки педагогічних кадрів, категорії вчителів. Представлено систему післядипломної педагогічної освіти, форми підвищення кваліфікації вчителів у Словаччині та Словенії.

Ключові слова: підготовка, компетенції, вчитель, спеціальність, удосконалення, кваліфікація.

Незважаючи на те, що Європейський Союз надає перевагу інтеграції на рівні економічному, однак функціонування єдиного європейського ринку виносить на порядок денний питання політики в галузі освіти, зокрема, проблему професійної компетентності учителя в ЄС.

Упродовж багатьох років Європейський Союз не виявляв значної активності та інтересу в питаннях освіти. Основні зміни відбулися в цій галузі з прийняттям Маастрихтського договору, в якому виділений окремий розділ: освіта, професійне навчання і молодь. Відповідно до принципу субсидіарності, країни ЄС зобов'язані здійснювати співпрацю та підтримку діяльності в обраній сфері освіти. У статті 126 окреслені позиції, що забезпечують європейський вимір в освіті, науці, вивченні іноземних мов, міжнародному обміні студентами та викладачами, а також обміні інформацією між центрами навчання та науковими дослідженнями. Маастрихтський договір розглядав питання про визнання дипломів (у тому числі запровадження європейської системи кредитів ECTS) (Mierzwa J., 2006).

Дії Європейського Союзу в галузі освіти спрямовані в першу чергу на: розвиток європейського виміру в освіті, зокрема, в рамках викладання та поширення мов держав-членів; сприяння мобільності студентів і викладачів переважно шляхом заохочення академічного

© Кристопчук Т. Є., 2013